

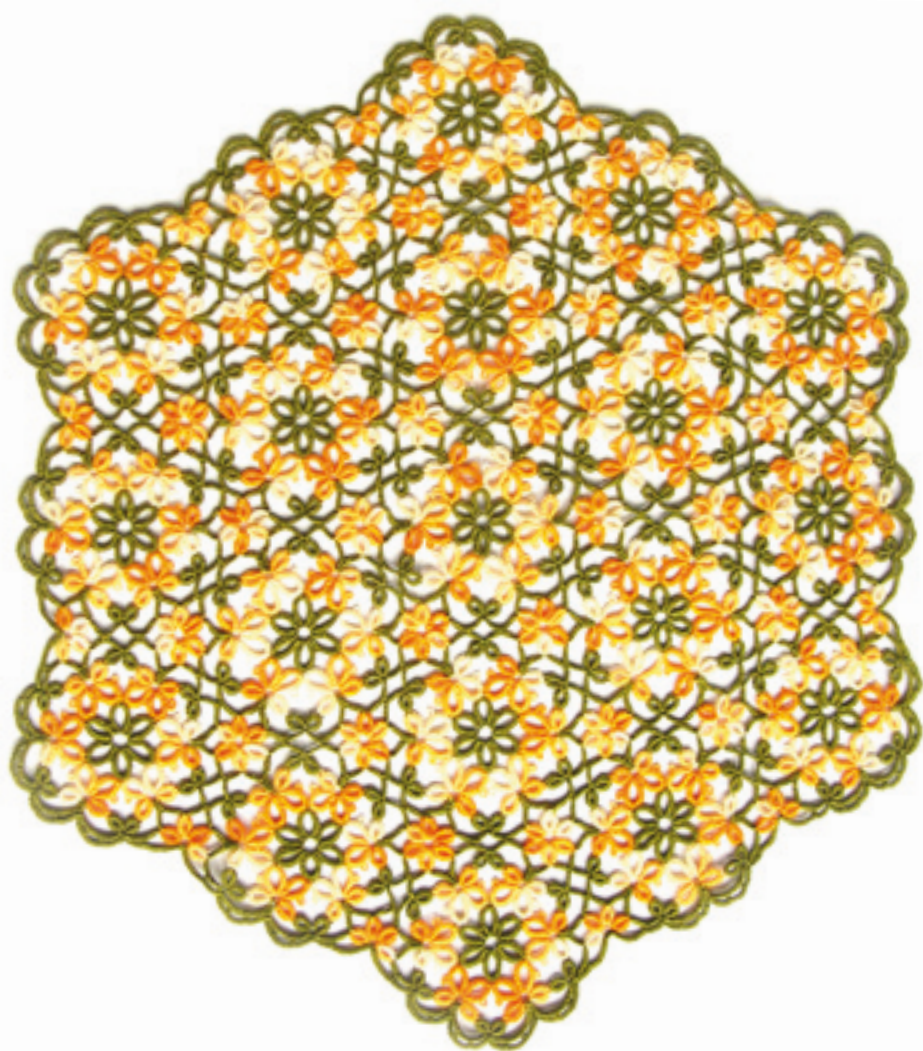
FRIVOLITKOVÁ KRAJKA

šperky a oděvní doplňky

JARMILA KRŠKOVÁ

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Frivolitková krajka

Jarmila Kršková

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5601. publikaci

Fotografie v knize a na obálce Alexander Kršek
Kresby Jarmila Kršková
Návrh grafické úpravy a obálky, sazba Jana Řeháková, DiS.
Odpovědná redaktorka Ing. Jana Minářová
Náhrdelník na straně 6 navrhla a dečku na straně 98 uvázala Lenka Hašková
Dečka na straně 50 je uvázána podle návrhu Jana Stawasz

Počet stran 112
První vydání, Praha 2014
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2014
Cover Design © Jana Řeháková 2014

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto za ně nelze převzít zodpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody. Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-4233-5

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE

978-80-247-9356-6 (pro formát PDF)
978-80-247-9357-3 (pro formát ePUB)

obsah

Úvod	7
Pomůcky	8
Základy frivolitek	11
Pokročilejší techniky	51
Co když se spletu?	82
Projekty	87
Kytičky na uši	87
Čtyřlístky	88
Zlaté náušnice	89
Motýlková souprava	90
Červený náhrdelník	92
Ubrousek	94
Proplétané náušnice	95
Náramek z motivků	96
Jednoduché náramky	97
Květinová dečka	98
Zlaté pouzdro na mobil	100
Perličkový náramek	101
Keltský medailon	102
Proplétaný náramek	103
Trojřadý náramek	104
Perlový náramek	105
Slzičkové pouzdro na mobil	106
Černá souprava s korálky	108
Slovník, zkratky, literatura	110

poděkování

Pokud frivolitkovat vůbec neumíte a chcete se tuto techniku naučit, případně pokud frivolitky umíte a rádi byste se přiučili nějaké další triky, ale nedostatečné jazykové znalosti vám brání využít předlohy na internetu či v zahraniční literatuře, potom je tato kniha určena právě vám.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především své mámě, která mě v této činnosti odmalička podporovala, ačkoliv sama frivolitkovat neumí, a tátovi, který mi kdysi dávno vyrobil mé první člunky, ještě v době, kdy u nás nebyly v obchodech k dostání. Dále všem frivolitkářkám, díky kterým dnes umím všechno to, co umím .

Mé velké díky patří i všem lidem z Grady, díky kterým mohla tato kniha vyjít. Jmenovitě bych pak chtěla poděkovat Denise Šiškové a Lence Haškové, které mi při tvorbě knihy pomáhaly a dodávaly mi sílu to nevzdat a Janě Minářové, nejen za povzbuzující slova, ale hlavně za její trpělivost.

Děkuji, Jarmila Kršková (jarmila.krskova@gmail.com)

úvod

Frivolitky mi učarovaly ještě v době, kdy jsem byla malá a pravidelně jsem je vídala v jednom německém časopise. Německy jsem sice neuměla ani slovo a ani jsem neznala nikoho, kdo by tuto ruční práci ovládal, ale má tvrdohlavost a touha naučit se něco tak krásného mi pomohly tyto problémy překonat. Navíc to v té době byla technika, kterou téměř nikdo neuměl a o to více jsem se ji chtěla naučit.

Frivolitková krajka se skládá ze slziček a obloučků vytvořených frivolitkovým uzlíkem a spojovaných pomocí pikotek. Podle některých zdrojů pochází tato technika z Orientu a po Evropě se rozšířila z Itálie. Faktem je, že nevím, kdy, kde a jak ve skutečnosti začali lidé frivolitkovat. Pravděpodobně to neví nikdo, historií se zde však zabývat nechci.

Frivolitky můžeme zhotovit pomocí člunku, speciální jehly nebo oboustranného frivolitkového háčku. Tato kniha se věnuje výlučně frivolitkám vázaným pomocí člunku.

Naučit se frivolitkovat na jehle je jednodušší, nemusíme „překlápět“ uzlíky. Samotné frivolitkování je pak rychlejší. S jehlou můžeme vytvořit prakticky všechno to, co s člunkem, ale obzvláště vhodná je na ty keltské frivolitky, které s klasickým člunkem neuvážeme. Pokud vzdáte snahu naučit se pracovat s člunkem, radím, zkuste dát šanci jehle.

Frivolitky zhotovené oboustranným háčkem pochází zřejmě z Japonska. Mají tu výhodu, že pracujeme přímo nití z klubíčka a tím pádem nevadí ani silnější příze (velikost klubíčka není nijak omezena). Tato metoda však není zvlášť rozšířena. Můžeme zkusit i tzv. „háčkované frivolitky“ (cro-tatting), na které stačí jednostranný frivolitkový háček, tímto způsobem však nelze vytvořit obloučky (ty jsou nahrazeny háčkovanými prvky, např. řetízem).

Snažila jsem se psát zkrácené postupy a diagramy tak, abyste byli schopni číst i návody v angličtině. Internet je frivolitek „plný“, v Česku to ale bohužel není moc znát. Ke každému prvku uvádím anglický název, abyste si k němu mohli najít na internetu další obrázky či videa. Na konci knihy najdete jednoduchý slovník, který vám snad pomůže i při čtení psaných postupů.

Také bych se chtěla omluvit za názvosloví používané v této knize. Anglické názvy jsou naprosto v pořádku a můžete podle nich směle vyhledávat na internetu (ideálně ve spojení se slovem „tatting“ či „tatted“ = frivolitky, frivolitkováný), ale co se českých názvů týče, některé jsou doslova mými výmysly, protože jsem se s nimi v češtině prostě neseťkala.

Od doby, kdy jsem se naučila slzičku, pikotku a oblouček a myslela si, že to je všechno, uplynulo hodně času, ale pořád si pamatuji své začátky. Netvrdím, že vám půjde všechno hned, že vezmete člunek do ruky a za chvíli ho položíte s kouskem krajky, že se u ničeho nezapotíte a ani jednou nebudete mít chuť ten člunek zahodit a už ho nezvednout – to bych zřejmě lhala. V těchto chvílích si řekněte, že když to zvládne i dítě, zvládnete to také. Myslím si, že frivolitky jsou tím hezčí, čím víc lidí se jim věnuje, a proto se chci s vámi podělit o své vědomosti. Také vím, že neexistuje žádné „správně“ a že se dá neustále vymýšlet něco nového a proto bude fajn, pokud nás na to vymýšlení bude víc.

Nenapadá mě, co dodat, tak směle do toho...

pomůcky

Člunek (tattng shuttle)

Nejdůležitější ze všech pomůcek je frivolitkový člunek (viz str. 112).

Existuje množství druhů člunků a každý z nich má své příznivce, takže bohužel nemůžu doporučit ten „nejlepší“, doufám ale, že při výběru toho vhodného pomůže následující přehled.

Podle způsobu navinutí příze známe člunky se schovanou nití (1–14, 17) nebo otevřené člunky (15, 16, 18).

Člunky se schovanou nití jsou (až na výjimky) složeny z více částí a příze je schovaná uvnitř, díky tomu se (samozřejmě kromě už odmotaného kousku) nešpiní a nepotřebovává.

Tyto člunky mívají většinou tvar, který se dobře drží jakýmkoliv způsobem a jsou tedy vhodné pro všechny způsoby vázání.

Otevřené člunky mívají přízi namotanou přes povrch člunku v zářezech a ta tím pádem není nijak chráněna. Do této skupiny spadá množství krásných a originálních člunků, nicméně práce s nimi většinou není tak pohodlná jako s člunky z první skupiny.

Rozhodující při výběru pro nás může být i to, zda je součástí člunku cívka. Výhodou **člunků s cívkou** (10, 11) je, že se snadněji navíjejí a také, že můžeme mít vícero cívek a tedy nemusíme přemotávat přízi při střídání projektů. Na **člunek bez cívky** se zase většinou vejde víc příze. U nás jsou k dostání dva druhy člunků s cívkou – šedé a barevné. Špička šedého člunku usnadňuje navíjení tím, že na ni lze nastoknout cívku, u barevných člunků takto nefunguje. Součástí člunku může být i špička (12–14) nebo háček (9–11). Výhoda háčku je zřejmá – v případě, že máme **háček na člunku**, nepotřebujeme přídavný háček. Na druhé straně háček může někomu překážet, což ostatně platí i pro **člunky se špičkou**.

Špička může posloužit jako háček na spojování (v případě větších pikotek), primárně ale slouží k párání uzlíků. Špičky na plastových čluncích bývají náchylné na zlomení.

Jednoduchý **člunek bez špičky** nebo háčku sice nepřináší žádné speciální výhody, ale tím, že nikde nic nepřekáží, je podle mého názoru pro začátečníky nejvhodnější.

Člunky mívají různé velikosti a stejně jako u jednotlivých typů člunků, ani v tomto případě nelze říct, která velikost je nejlepší. Pokud máte menší dlaň, zřejmě vám bude vyhovovat i menší člunek. Každopádně na menší člunek se většinou vejde méně příze a zvláště při použití hrubší příze může být časté navazování na obtíž. Příliš **velké člunky** (1) už nejsou tak pohodlné na práci a je potřeba si na ně zvyknout, hodí se na práci třeba s vlnou, případně při použití velkého množství korálek.

Existují i tzv. **keltské člunky** (16), které jsou tak úzké, že se dají provléct běžnou slíčkou a jsou vhodné na proplétané frivolitky, které s běžným člunkem prakticky nejde zhotovit.

Jsou různé způsoby, jak si člunek vlastnoručně vyrobit. Na fotografii je kromě koupených člunků i můj první člunek, který mi táta vyrobil z jednorázového zapalovače (17) a jednoduchý plochý člunek, vyrobený ze samosmršťovací fólie (18).

Většinu krajek zhotovujeme člunkem a klubičkem nebo dvěma člunky, přičemž použití dvou člunků výrazně rozšíří naše možnosti, proto pro začátek doporučuji koupit dvou člunků.

pomůcky

Příze (thread)

Na frivolitky člunkem se hodí běžné háčkovací a vyšívací příze. Někdo upřednostňuje tenké, někdo hrubší – pro začátek doporučuji Sněhurku, která mi na učení (i s přihlédnutím k ceně) připadá optimální a proto jsou i všechny učební vzorky v této knize zhotoveny právě z ní.

Z tenčích přízí je především pro svou barevnost oblíbená Perlovka, z hrubších například Maxi nebo Monika. Z českých přízí musím zmínit i Kordonet, který se na rozdíl od výše zmíněných vyrábí v různých tloušťkách. Výborné jsou též příze značky Anchor.

Nebudu rozpisovat vlastnosti jednotlivých přízí, protože stejně jako u člunků, i v tomto případě pro někoho dokonalá příze připadá jinému nepoužitelná. Nebojte se experimentovat a brzy určitě najdete svého favorita.

Poznámky: Frivolitkovat se dá i ze šicí nitě, provazů, nebo třeba z drátků – tady se fantazii opravdu meze nekladou. Sněhurka mírně chlupatí a někde může být mírně tenčí než jinde, takže se nebudu tvářit, že je dokonalá. Pokud zjistíte, že vám nevyhovuje, zkuste jinou.

Háček (crochet hook)

Háček (1) slouží ke vzájemnému spojování slizček a obloučků, případně provlékání příze korálky. Můžeme používat háček na člunku, nebo klasický háček na háčkování, přičemž velikost záleží od tloušťky používané příze. Já osobně upřednostňuji tenčí háčky, například háček č. 14 (tento háček je vsazen i do „multinástroje“ na obrázku, který mi zhotovil šikovný rezbář). Pomocí tenkého háčku provlékneme i hrubší přízi, opačně to ale platit nemusí.

Nůžky, rezač příze (scissors, thread cutter)

Nůžky (5) na samotné frivolitkování nepotřebujeme (výjimku tvoří snad jen rozstřížené pikotky), nicméně po ukončení práce musíme odstříhnout přebytečnou přízi a na rozdíl od háčkování nebo pletení to většinou bývá po ukončení každého řádku. Rezač (4) je vhodný například do letadla, kde by mohly být nůžky vyhodnoceny jako nebezpečný předmět, stejně dobře však poslouží i klasický páráček (2).

Ostatní pomůcky

Následující pomůcky nám usnadní nebo zpříjemní práci, určitě se ale obejdeme i bez nich.

pomůcky

Šablony (picot gauges) (8)

Bez šablon se většina frivolitkářek snadno obejde, a pokud je náhodou budeme potřebovat, snadno si je vyrobíme třeba z kartonu. Používají se pro uvázání pikotky konkrétní velikosti, ať už u všech pikotek, nebo pouze u vzorů, ve kterých se vyskytují různé velikosti pikotek.

Jehly (needles), korálkové jehly (beeding needles) (13, 14)

Jehly slouží hlavně k zapošívání konců, případně k páraní. Speciální korálkové jehly používáme při navlékání korálek na přízi. Pro práci s korálky mám nejraději jehlu s uchem po celé své délce (big eye needle) (14).

Kancelářské sponky (paperclips) (10), spínací špendlíky (safety pins) (11), ozdobné zarážky (strivers) (12)

Slouží jako „zarážka“ pro pikotky zespodu obloučku (na vodící niti), případně jimi můžeme označit konkrétní místo v krajce. Ozdobné zarážky si můžeme vyrobit sami, nicméně já pro tento účel používám náušnice.

Korálky (beads), bižuterní komponenty (jewelry components) (15)

Korálky dodají i jednoduché krajce „šmrnc“ a práce s nimi není nijak náročná, proto se s oblibou používají například při výrobě bižuterie. Existují různé způsoby jak kombinovat frivolitky a korálky, fantazii se meze nekladou. Většinou se používá rokajl, který se vejde i na člupek, ale v podstatě je možné použít jakýkoliv druh korálek. Při tvorbě bižuterie samozřejmě potřebujeme i různá zapínání, kroužky či náušnicové komponenty.

Špendlík (pin) (3)

Špendlík (ve svém nástroji mám zapracovaný čalounický špendlík) se hodí hlavně na páraní chybně uvázaných uzlíků. Pokud krajku vypereme a nevypínáme ji přes pikotky, špendlíkem ještě za mokra upravíme tvar pikotek.

Cívky (thread winder) (9)

Po ukončení práce nám většinou na člunku zůstane příze, kterou nebudeme chtít ihned spotřebovat. K jejímu uchování výborně poslouží různé cívky.

Navlékač zubní nitě (floss threader) (6)

Navlékače zubní nitě fungují naprosto úžasně jako „magická nit“ na zapošívání konců, ale jsou výborné třeba i na navlékání korálek.

Držák klubíčka (ball holder) (7)

Držák klubíčka bývá „něco“, co drží klubíčko zavěšené na ruce, aby se nám při práci nerozmotávalo. Může to být třeba jen speciálně vytvarovaný drát, ten ale na rozdíl od uzavřených držáků neochrání klubíčko před ušpiněním. V Česku jsem tyto držáky nikde neviděla, pokud o něj ale stojíte, můžete si ho snadno vyrobit třeba z krabičky od krému.

základy frivolitek

Z hlediska počtu použitých člunků známe následující způsoby práce:

Práce jedním člunkem (one shuttle)

Krajku vyhotovenou jedním člunkem tvoří pouze slzičky a volné nitě. Tímto způsobem byly vyhotovovány původní frivolitky, takže se v žádném případě nejedná pouze o jednoduché vzory, ačkoliv to tak může na první pohled vypadat.

Práce člunkem a klubíčkem (one shuttle and ball)

Člunkem a klubíčkem vážeme většinou vzory tvořené slzičkami a obloučky nad nimi, při použití tkaničkového triku (viz. pokročilejší techniky) můžeme uvázat i složitější vzory. Tímto způsobem však nikdy neuvážeme všechno to, co zvládneme uvázat dvěma člunků.

Práce dvěma člunků (two shuttles)

Dvěma člunků už jde uvázat téměř cokoliv a po získání zkušeností vám nebude činit potíže rozeznat, zda potřebujete druhý člunek nebo ne. Ve skutečnosti lze za pomoci dvou člunků samozřejmě uvázat všechno, co lze uvázat jedním člunkem a klubíčkem (druhý člunek nahrazuje klubíčko) a stejně tak lze přízi z klubíčka i v průběhu práce přemotat na druhý člunek, pokud zjistíte, že ho potřebujete.

Práce vícero člunků (more shuttles)

Víc člunků potřebujeme například na mnohobarevnou krajku nebo některé proplétané frivolitky. Jde opravdu o zvláštní případy, na běžné vzory dva člunků stačí.

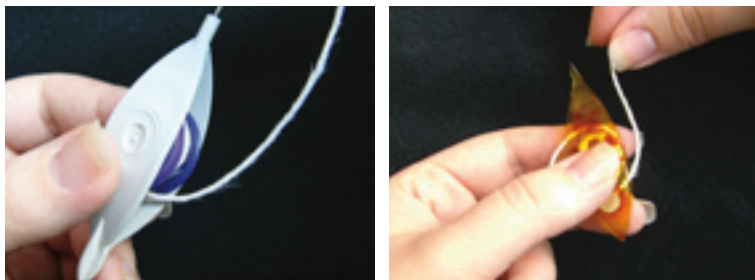
Navinutí člunku (winding a tatting shuttle)

Většina člunků má někde uprostřed díрку, kterou provlékneme přízi, jednoduše zavážeme a tím zabezpečíme, že se nám nit při navíjení nebude opět rozmotávat. Pokud člunek tuto díрку nemá, musíme ze začátku přízi přidržovat. Pokud vám toto přivazování připadá nepohodlné, můžete k člunku natrvalo přivázat smyčku z příze a pracovní přízi navazovat až na ní. V případě člunku s cívkou vybereme cívku, navineme na ni přízi a zasuneme cívku zpět. Pokud zjistíme, že se nám s takto navinutým člunkem pracuje špatně, cívku opět vyjmeme a zkusíme ji otočit.

základy frivolitek

Klasický člunek bez jakékoliv špičky nebo háčku navineme tak, že po přivázání přízi navineme libovolným způsobem. Kvalitní člunek má na obou stranách špičky těsně u sebe, takže je můžeme v průběhu navíjení nehtem jemně oddalovat, půjde to snáze. Při navíjení člunku s háčkem nebo špičkou však musíme hlídat směr navíjení. U člunku s nástrojem uchopíme člunek tak, že nástroj je nahoře a směřuje od nás a přízi navíjíme proti směru hodinových ručiček. Pokud se vám s takto navinutým člunkem bude pracovat špatně, můžete samozřejmě zkusit i druhý směr.

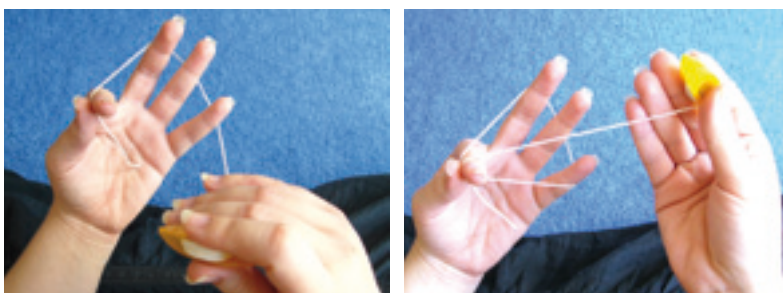
Frivolitkový uzlík (double stich in tatting (DS))

Frivolitkový uzlík je základem frivolitkové krajky. Není složitý, nicméně pokud vám bude něco v této knize dělat problémy, je to on. Proto bych vás chtěla poprosit – pokud vám nepůjde uvázat, nevzdávejte to. Pokud to bude trvat týden, vydržte to, všechno ostatní už půjde rychleji. Ukáži vám několik způsobů, jak se dá frivolitkový uzlík vázat a pokud nepůjde ten první, zkuste to jinak.

Frivolitkový uzlík je ve skutečnosti dvojuzlík – skládá se z první (the first half of ds) a druhé půlky (the second half of ds). Charakteristické pro něj je, že se v podstatě váže jinou nití, než je nakonec uvázán. Vždy, když je v návodě zmíněn „uzlík“, je tím myšlen kompletní dvojuzlík. V případě, že bude nutné použít jen jednu půlku frivolitkového uzlíku, bude to jasně uvedeno.

Jelikož teď pracujeme pouze nití z člunku, začneme vázat hned slzičku.

Vezmeme navinutý člunek, který odstříháme od klubíčka a odvineme část příze. Začátek příze uchopíme mezi palec a ukazovák levé ruky, ostatní mírně pokrčené prsty roztáhneme od sebe. Přízi omotáme kolem zbylých prstů levé ruky ve směru hodinových ručiček a opět přichytíme mezi palec a ukazovák, čímž vytvoříme smyčku. Smyčka musí být napnutá.

základy frivolitek

Přízi na člunku budeme říkat pracovní.

Po uvázání prvního uzlíku klidně přeskočte ostatní způsoby vázání a přesuňte se k návodu jak dokončit celou slzičku.

Hotový uzlík vypadá jako dvě svislé čárky s čepičkou.

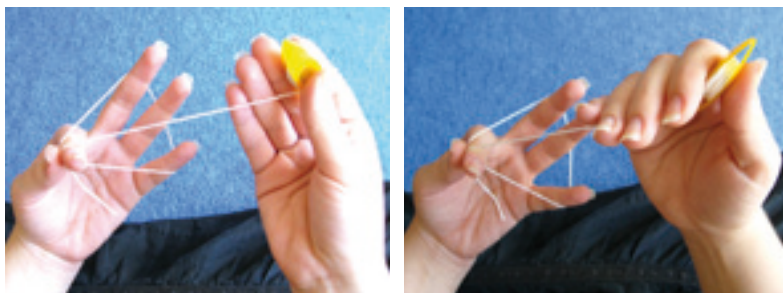

„Klouzavý“ způsob vázání frivolitkového uzlíku (Slip and slide method)

U nás se zřejmě jedná o nejčastější způsob. Jelikož při této metodě člunek v průběhu práce nijak nepřechytáváme a pohybujeme jím jednoduše pouze dopředu a dozadu, je tento způsob považován často za nejrychlejší.

Uzlíky budeme vázat na smyčku mezi ukazovák a prostředník.

Člunek uchopíme mezi palec a ukazovák pravé ruky, háčkem nebo špičkou od sebe.

Pravou ruku vedeme zprava nad pracovní přízi a zpět pod ní, takže příze je omotaná kolem prstů pravé ruky. Nyní vedeme člunek směrem do smyčky a hned ho vrátíme nad nití smyčky zpět.

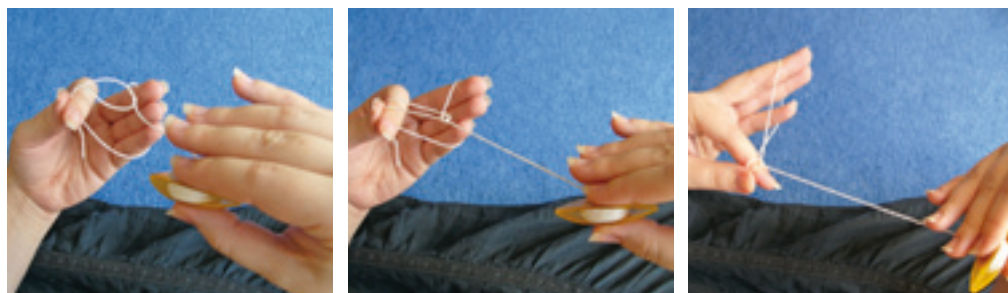

základy frivolitek

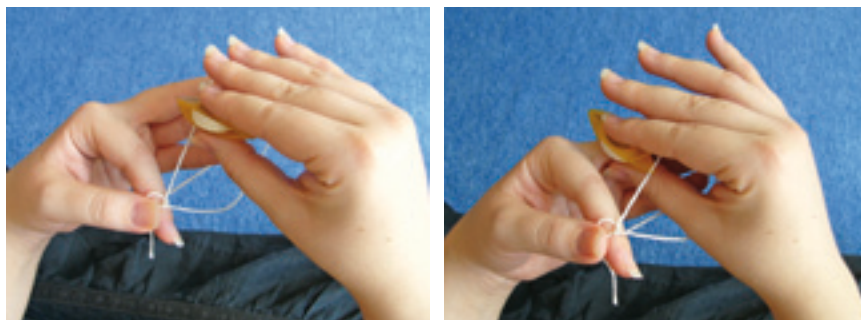

Člunek držíme zlehka, aby nám při těchto pohybech mohla snadno projít příze smyčky mezi prstem a člunkem. Pak prsty na levé ruce povolíme (smyčka přestane být napnutá) a napneme pracovní nit (od člunku).

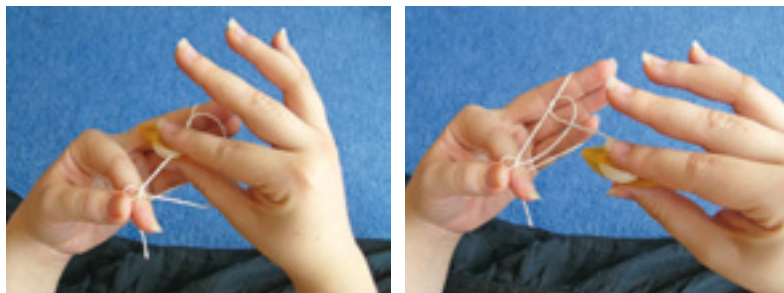
Napnutím příze, kterou jsme vážali uzlík, způsobíme tzv. překlopení uzlíku. Pracovní nit se teď stala vodící nití (tj. nit uvnitř uzlíku) a uzlík je uvázán nití smyčky. Postupně opět prsty levé ruky napínáme smyčku, tím utahujeme uzlík a posouváme ho směrem k začátku smyčky, pracovní nit ale zůstává napnutá, aby se uzlík opět nepřeklopil. Tímto jsme uvázali první půlku (levý uzlík) frivolitkového uzlíku.

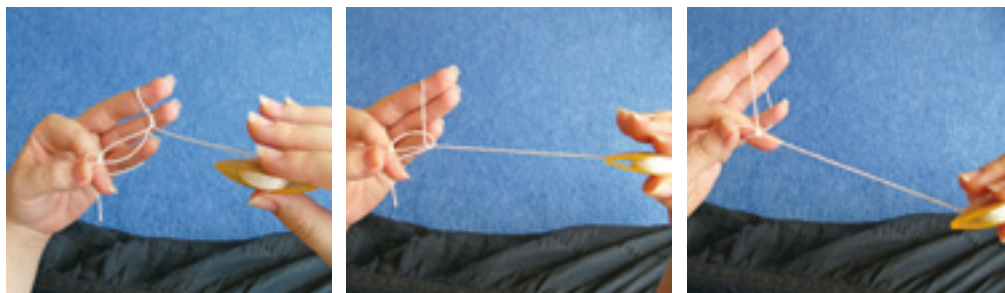
Nyní opět jednoduše držíme člunek v pravé ruce ve stejné poloze jako na začátku. Člunek vedeme nahoru nad smyčku na levé ruce (příze nám opět projde mezi palcem a člunkem) a zpět vnitřkem smyčky.

základy frivolitek

Opět povolíme prsty levé ruky, tím zase uvolníme smyčku a napneme pracovní nit – uzlík se překlopí stejně jako v případě první půlky.

Opět opatrně napínáme smyčku a utahujeme uzlík. Tímto jsme uvázali druhou půlku (pravý uzlík) frivolitkového uzlíku. Celý uzlík by měl klouzat po niti člunku.

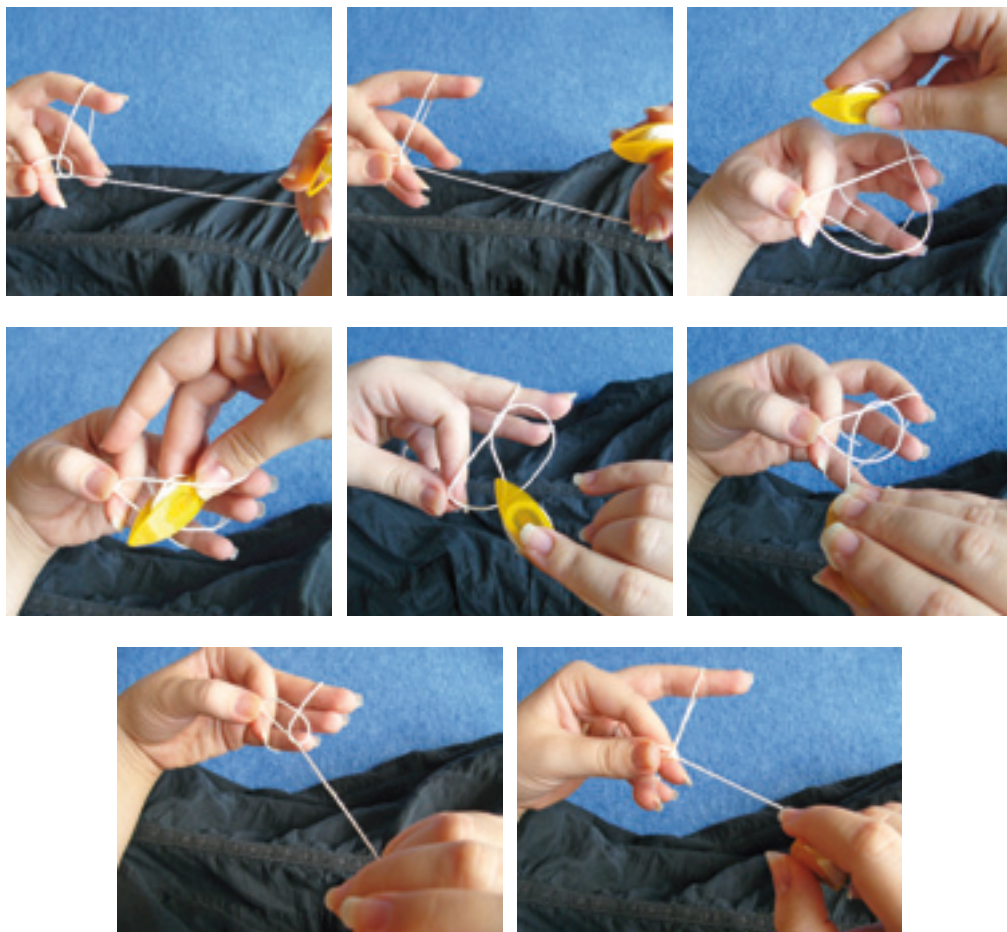
Smyčkový způsob vázání frivolitkového uzlu (The loop method)

Podle mého názoru nejjednodušší a nejpochopitelnější způsob, jak uvázat frivolitkový uzlík. Pracovní nit vedeme nad smyčkou, tím vytvoříme smyčku z pracovní nitě. Nyní provlékneme člunek dovnitř původní smyčky a vytáhneme přes smyčku, kterou nám vytvořila pracovní nit. Prsty na levé ruce povolíme a pracovní nit natáhneme, tím se uzlík překlopí na pracovní nit.

základy frivolitek

Smyčku na levé ruce začneme opět napínat, tak dojde k postupnému utažení uzlíku. Při utahování dáваме pozor, ať nepovolíme pracovní nit, to by mohlo vést k opětovnému překlopení uzlíku. Přesunutím uzlíku na začátek smyčky (resp. k poslednímu uvázanému uzlíku) dokončíme první půlku frivolitkového uzlíku. Nyní vytvoříme smyčku z pracovní nitě pod vrchní nití smyčky a zezadu vedeme člunek přes tuto novou smyčku.

Podobně jako při prvním uzlíku povolíme prsty levé ruky, napneme pracovní nit a uzlík na ni překlopíme.

Postupným napínáním smyčky uzlík utáhneme.

I tentokrát samozřejmě musíme dávat pozor, ať nepovolíme pracovní nit, čímž by mohlo dojít k opětovnému překlopení uzlíku. Tímto jsme uzlík dokončili.

základy frivolitek

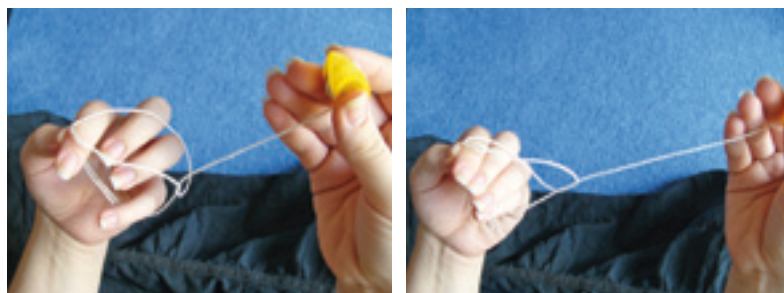
Upravená stará metoda (The reverse Riego method)

Tento způsob vázání vychází ze způsobu, který popsala v roce 1850 slečna Riego. Zajímavé je, že to bylo ještě před vynalezením člunku, slečna Riego tedy pracovala s jehlou. V žádném případě však nešlo o frivolitky jehlou jak je známe dnes, jehla byla použita stejně jako člunek (s výjimkou připojení, které šlo jednoduše realizovat provlečením jehly přes pikotku).

Člunek vedeme po vnějším obvodu smyčky kolem prstů levé ruky až dolů, pak ho zepředu provlékneme smyčkou a vytáhneme mezerou mezi smyčkou a pracovní nití.

Nyní uvolníme prsty levé ruky zpod smyčky tvořené pracovní nití a pracovní nit napneme.

Tím dojde k překlopení uzlíku na druhou nit. Prsty levé ruky vrátíme do smyčky a smyčku postupně napínáme.

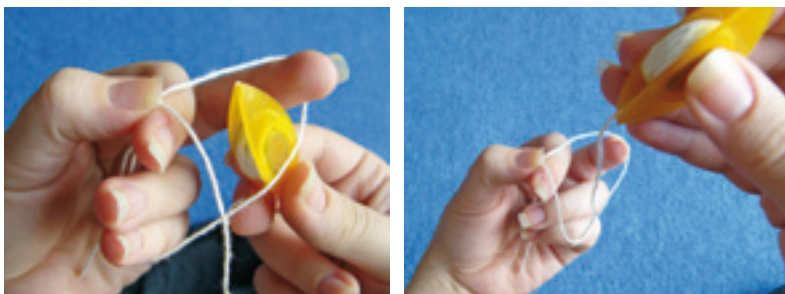
Na rozdíl od předchozích způsobů vázání nám po překlopení směřuje uzlík dolů, takže ho musíme při utahování překlopit opačně.

základy frivolitek

Stejně jako při ostatních způsobech i tady musíme dávat pozor, aby se nám uzlík nepřeklopil opět na špatnou nit. Utažením uzlíku získáme první půlku frivolitkového uzlíku.

Nyní vedeme člunek nad smyčkou doprava mezi prostředník a prsteník a zezadu provlékneme dovnitř smyčky.

Prostředník uvolníme a tahem člunku doprava napneme pracovní nit, čímž dojde k překlopení uzlíku. Vratíme prostředník do smyčky a postupným napínáním smyčky uzlík utáhneme. Opět samozřejmě musíme dávat pozor, ať nepovolíme pracovní nit a nedojde k překlopení uzlíku. Tímto jsme uzlík dokončili.

Poznámka: Pokud jste zvládli jen uzlík bez překlopení a rozhodli jste se, že to opravdu dál zkoušet nehodláte, můžete ještě zkusit falešnou slzičku. Klasickou slzičku bez překlopení neuděláte (resp. uděláte, ale bohužel jen jednu), nicméně znám frivolitkáře, který z důvodu rychlosti i menšího opotřebování příze používá hlavně nepřeklápěný (drhaný) frivolitkový uzel a jeho práce jsou stejně krásné jako práce kohokoliv jiného. Drhaným frivolitkovým uzlem můžete vázat obloučky i falešné slzičky, kterými bez problémů nahradíte ty pravé, takže i tak budete mít k dispozici velké množství vzorů. Na druhé straně bez překlopení nikdy neuvážete například rozdělenou slzičku, co by byla podle mého názoru opravdu škoda.

Slzička (ring (R))

Po uvázání prvního uzlíku máme začátek slzičky. Uzlík jsme vázali na smyčku, slzička vzniká utažením této smyčky. Pokud je uzlík uvázan správně, je možné jím nyní po pracovní niti posunovat a tím smyčku zvětšovat nebo zmenšovat. Chytíme uzlík mezi palec a ukazovák levé ruky a zkusíme ho posunout.

základy frivolitek

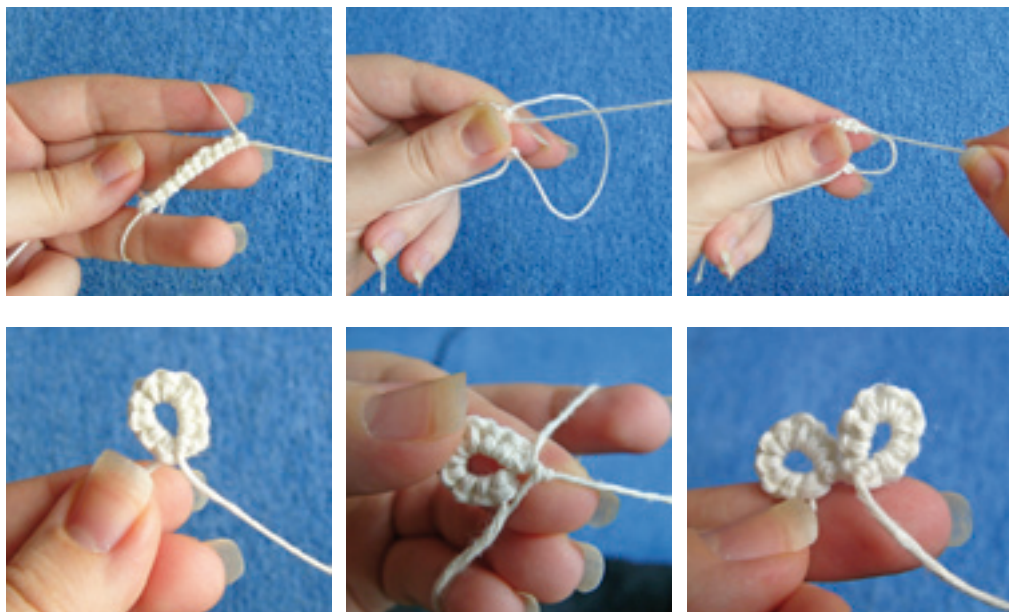
Pokud to nejde, uzlík je uvázan špatně. Znamená to, že jeho první nebo druhá půlka nebyla překlopena na pracovní nit. Pozitivní je, že jeden z uzlíků překlopený je, takže to určitě zvládnete. Rozvažte uzlík a zkuste to znovu.

Pokud jde uzlík posunout, může to znamenat dvě věci: buď je uzlík uvázan správně (a v tom případě gratuluji, teď už to půjde samo), nebo na správnou nit není překlopena ani jedna půlka uzlíku. V prvním případě lze uzlíkem posunovat směrem ke člunku, ve druhém lze uzlík vyvléknutím přes konec příze vypárat.

Poznámka: Navzdory tomu, že jsem psala o možnosti vázat falešné slzičky a obloučky bez překlápění uzlíků, já považuji překlopený uzlík za nejdůležitější věc ve frivolitkách. Pokud jste poznali, že váš uzlík není překlopený, doporučuji ho vypárat a zkoušet to znovu. Ze začátku to může vypadat složitě, ale uvidíte, že jakmile se vám to povede, nebudete chápat, co vám na tom nešlo. Ve skutečnosti je to opravdu jednoduchý krok.

Jestliže se vám stále nedaří, zkuste svázat příze dvou barev. Jednu budete mít omotanou kolem ruky, druhou budete vázat. V tomto případě slzičku nebudete schopni utáhnout, ale budete jasně vidět, zda jste nebo nejste úspěšní – barva uzlíků musí být stejná, jako je barva příze omotaná kolem ruky, nit druhé barvy musí zůstat schovaná pod uzlíky.

Opakovaným vázáním frivolitkového uzlíku na smyčku vytváříme slzičku. Uvážeme ještě několik uzlíků (na počtu nezáleží, nicméně hodně malá slzička (např. 2 uzlíky) se bude špatně utahovat a nebude vypadat jako slzička, hodně velká slzička (např. 30 uzlíků) se bude kroutit), pak chytíme všechny uzlíky mezi palec a ukazovák a jejich posouváním a postupným zmenšováním smyčky slzičku uzavřeme. Po uzavření slzičky začneme stejným způsobem, jakým jsme postupovali v případě první slzičky, druhou slzičku. Smyčku přitáhneme až těsně k první slzičce.

základy frivolitek

Pokud máme po uzavření druhé slzičky dvě slzičky vedle sebe, pak je jasné, že jsou slzičky uvázány správně. Pokud se slzičky po uzavření od sebe vzdálí, je pravděpodobné, že jsou uzlíky nakonec přecejzen nepřeklopené – pokud se vám to stalo, zkuste se vrátit k uzlíku.

Slzičku označuji písmenem R, v závorce následuje počet uzlíků a označení pikotek.

Tip: většina frivolitkářů nechává člunek před utažením slzičky před prací, ale pokud chcete ze slzičky vyformovat kruh, zkuste to jinak – než slzičku utáhnete, provlékněte člunek slzičkou za práci. Porovnejte si kruhy uvázané oběma způsoby a rozhodněte se, který vám vyhovuje víc.

Poznámka: V některých vzorech se setkáte i se slzičkou, která není úplně uzavřena.

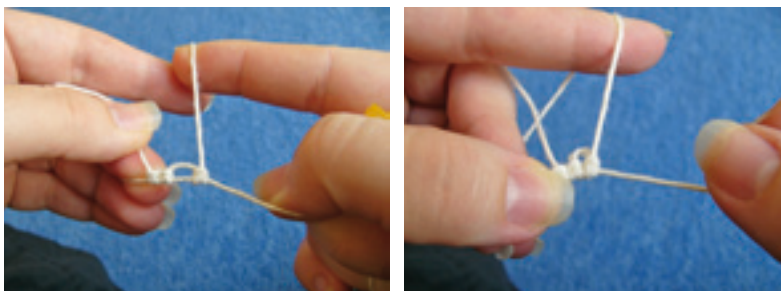
Pikotka (picot (P, -))

Známe různé druhy pikotek, kterým se budeme věnovat později, na tomto místě si popíšeme pouze jednoduchou pikotku.

Podle funkce, kterou plní pikotka v kraje, dělíme pikotky na dva druhy:

dekorativní a spojovací

Dekorativní pikotka slouží výlučně na ozdobu a zvláště staré krajky obsahovaly opravdu přemíru dekorativních pikotek. Spojovací pikotka umožňuje vzájemné propojení obloučků a slziček. Pikotku vytvoříme jednoduše: po ukončení uzlíku vynecháme při utahování následujícího uzlíku kousek příze (je potřeba si uvědomit, že velikost pikotky bude poloviční než je délka vynechané příze). Po uvázání druhé půlky uzlíku přisuneme hotový uzlík k předchozímu a tím vytvoříme pikotku.

základy frivolitek

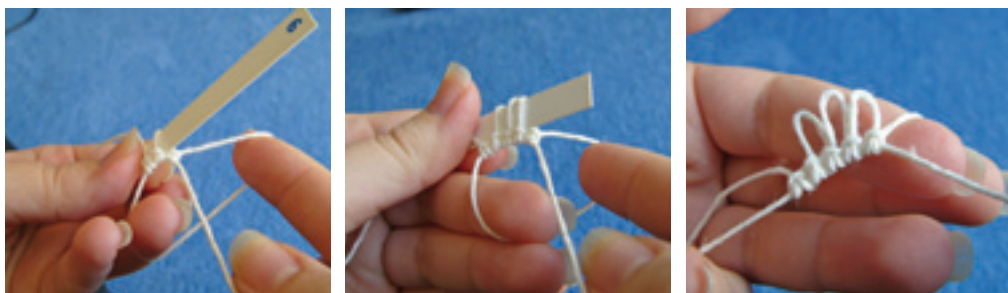
Některé frivolitkářky dělají spojovací pikotky co nejmenší, některým se naopak tento postup nelíbí. Jak to vyhovuje vám určitě časem zjistíte, pro začátek ale doporučuji dělat všechny pikotky stejné.

To, aby měly všechny pikotky stejnou velikost, bude potřebovat chvilku cviku, proto můžete pro začátek použít šablonku. Základní šablonka je jednoduchý proužek kartonu/folie určité šířky.

Šablonku můžeme použít **horizontálně**, nebo **vertikálně**.

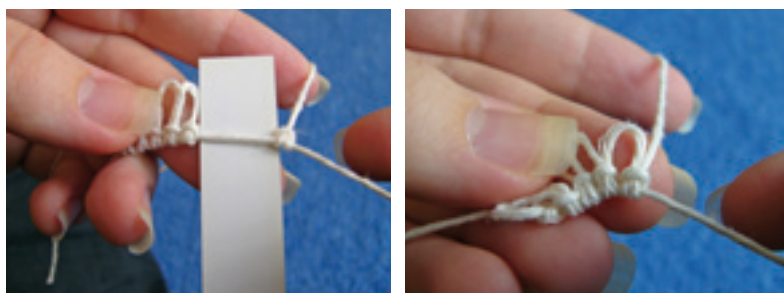
Při vertikálním použití šablonky volíme šablonku stejné velikosti, jaké má být výsledná pikotka. Výhodou tohoto způsobu je, že můžete udělat víc pikotek stejné velikosti najednou. Na místo pikotky umístíme svisle šablonku a uvážeme uzlík.

Pokud budou následovat další pikotky, šablonku nevyjímáme a vážeme na ni i další pikotky. Po vytvoření potřebných pikotek šablonku vytáhneme.

Osobně upřednostňuji horizontální použití šablonky, na které ale potřebujeme šablonku dvakrát širší než bude výsledná velikost pikotky. Určitou nevýhodou v porovnání s prvním způsobem je, že na šablonce vytvoříme jen jednu pikotku. Na místo pikotky umístíme vodorovně šablonku a uvážeme následující uzlík.

Po dokončení uzlíku (celého, nejen půlky) šablonku vyjmeme a uzlík posuneme k předposlednímu uzlíku.

V návodech je pikotka označena pomlčkou, případně vícero pomlčkami, pokud se jedná o dlouhou pikotku.